

KONFERENCE A AKTIVITY GEOGRAFŮ

Bratislava hostila společný sjezd ČGS a kongres SGS v roce 2018

Po čtyřech letech se opět sešli čeští a slovenští geografové na společném jednání SGS a ČGS. Přírodovědecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě se po tři dny stala dějištěm konference. Jednání a široké diskuze se nesly pod mottem sjezdu *Geografie na (v)zostupe*. Minimálně účastníci Hlavního výboru ČGS již však přijeli do Bratislavy jednat o den dříve (viz příspěvek na str. 70 tohoto čísla). Jednání HV ČGS předcházelo Valnému shromáždění ČGS, které se konalo o dva dny později, tedy ve středu 5. září odpoledne (viz příspěvek na str. 71 tohoto čísla).

Podle údajů od organizátorů se v Mlynské dolině během prvního zářijového týdne sešlo 121 českých, 50 slovenských a 6 polských geografů, aby si v 31 sekcích, jedné panelové diskuzi a jedné posterové sekci mohli předat informace o svých aktuálních výzkumech či obecných teoretických a metodologických otázkách geografie.

Ještě před samotným slavnostním zahájením se v dopoledních hodinách konala soutěž o nejlepší studentskou vědeckou práci – SVP 2018. Do soutěže bylo přihlášeno celkem 12 studentských prací z devíti geografických kateder šesti univerzit Česka. Hodnotící komise zasedla pod předsednictvím V. Jančáka (PřF UK, Praha) ve složení: P. Daněk (PřF MU, Brno), A. Boháč (FP TUL, Liberec), I. Smolová (PřF UP, Olomouc), J. Kopp (FEK ZČU, Plzeň), S. Kraft (PF JU, České Budějovice) a J. Jelen (PřF UK, Praha). Vyhlášeny byly tři nejlepší studentské práce: 3. místo obsadil Filip Sommer (KSRR, PřF UK, Praha) s prací Analýza geopolitických vztahů iráckého Kurdistanu s regionálními a globálními aktéry, 2. místo Juraj Považan (KAGIK, PřF UK, Praha) s prací Analýza kartografických zobrazení atlasových map planisféry v 17. století a 1. místo Jana Švedová (GÚ, PřF MU, Brno) s prací Uživatelské aspekty vyhledávání tras ve virtuální realitě. Vítězům gratulujeme a všem studentům děkujeme za účast v soutěži. Doufáme, že to pro ně byla zajímavá a cenná zkušenost.

V úterý 4. září po obědě byl oficiálně zahájen 17. kongres SGS a 24. sjezd ČGS, po úvodním přivítání účastníků bylo možné ve dvou blocích vyslechnout plenární

přednášky nejdříve dvou slovenských geografů (R. Matlovič a J. Minár), i když první příspěvek měl díky participaci T. Siwka spíše slovensko-česko-polský charakter, po krátké přestávce pak i dvou českých geografů (V. Baar a B. Janský). Bezprostředně po plenárních přednáškách byly slavnostně odhaleny pamětní desky na počest dvou velkých slovenských geografů – prof. Lukniša a prof. Lauka.

V dalších dvou dnech si mohla nejedna geografka a nejeden geograf vyzkoušet na vlastní kůži orientaci v prostoru – chodby a patra Přírodovědecké fakulty v Mlynské dolině totiž připomínaly labyrint z řecké mytologie. Oba konferenční dny, kdy probíhalo jednání v sekcích, však byly nejen nabitě příspěvky, ale jednotlivé místnosti také velkým množstvím posluchačů, takže bylo empiricky ověřeno, že geografové se dobře orientují nejen v aktuálních výzkumných tématech, ale i v prostoru. Každý účastník si mohl vybrat podle předmětu svého zájmu. Podrobný program konference i abstrakty jednotlivých prezentací jsou dostupné na: http://www.regionálnageografia.sk/upload/2016/1535715241_program_konferencie_SGS_CGS.pdf.

Na závěr bych ráda poděkovala organizátorům za velmi příjemný start do nového akademického roku, slovenská pohostinnost je příslovečná, a tak i slavnostní večer doprovázený výtečným jídlem, pitím a příjemnou hudbou v nás bude ještě dlouho rezonovat. Proto se již teď těšíme na společný kongres ČGS a SGS v Olo-mouci v roce 2022.

Hana Bednářová

Mezinárodní konference „Stav geomorfologických výzkumů v roce 2018“ ve Vílanci

Rok se s rokem sešel a ve Vílanci u Jihlavy se opět setkali vyznavači geomorfologie ve všech podobách na konferenci pořádané pod záštitou České asociace geomorfologů (ČAG). Třídenní výroční konference asociace, pořádaná každoročně v jarním období, má už svoje pevné místo v kalendáři geomorfologů, geologů i dalších geovědních specialistů z Česka, ale i dalších střeoevropských zemí. Těší nás, že konference české asociace, která funguje jako národní vědecký člen celosvětové *International Association of Geomorphologists*, jsou s oblibou navštěvovány i geomorfology z ostatních zemí visegrádské čtyřky (jazykem konference je angličtina). Lze říci, že co do propojování a setkávání střeoevropských geomorfologů je ČAG neaktivnější asociací ze zemí V4.

Již 18. ročník konference, uskutečněný ve dnech 25. až 27. dubna 2018, si vzala na starost brněnská geovědní pracoviště. Konkrétně se jedná o Geografický ústav PřF Masarykovy univerzity, brněnskou pobočku Ústavu geoniky AV ČR a Ústav geologie a pedologie LDF Mendelovy univerzity. Připomínáme, že geografové

z Brna pořádali konferenci již počtvrté po předchozích setkáních v Brně (2002), Šlapanicích (2008) a Mikulově (2013). Partnerem konference se letos stal Geopark Vysočina, blízko něhož se nacházelo místo pořádání konference – obec Vílanec. Českomoravská vrchovina se stala místem konání konference vůbec poprvé, a věříme, že i díky ní se podařilo více zviditelnit jeden z našich méně známých geoparků.

Účastníky čekal bohatý třídní program, který zahrnoval tři zvané přednášky, vyhlášení výsledků soutěže studentských kvalifikačních prací, bloky ústních referátů, letos početně obsazenou posterovou sekci, plenární zasedání ČAG a poslední den celodenní exkurzi. Během zahájení jsme si připomněli památku dvou čestných členů asociace prof. RNDr. Jaromíra Demka, DrSc. a RNDr. Tadeáše Czudka, DrSc., kteří nás opustili krátce po sobě v loňském roce. Přednášku věnovanou jejich životní profesní dráze přednesl Karel Kirchner, který byl jejich dlouholetým spolupracovníkem v Geografickém ústavu AV ČR v Brně.

Již několik let je součástí činnosti asociace také oceňování vynikajících studentů, kteří zpracovali závěrečné kvalifikační práce v oboru geomorfologie. Cenu Františka Vitáska pro nejlepší bakalářskou práci získal Ivan Smažák z Ostravské univerzity za práci na téma *Zrnitostní analýza korytových sedimentů Velké Hanzlůvky*; cenu Julie Moschelesové pro nejlepší diplomovou práci získal Václav Duffek za práci na téma *Geofyzikální analýza vybraných kamenných moří na Šumavě* obhájenou na Západočeské univerzitě; v kategorii doktorských disertací pak získal cenu Jiřího V. Daneše Adam Emmer z Univerity Karlovy za práci na téma *Dynamics of evolution and hazardousness of lakes in the Cordillera Blanca (Peru)*.

Během úvodního odpoledne zazněly tři zvané přednášky, které velmi dobře ilustrovaly dnešní pestrost témat a přístupů v geomorfologickém výzkumu. Zazněly referáty, které reprezentovaly jak způsoby komunikace geomorfologických poznatků s veřejností, tak i čistý základní výzkum. Pravidelný host našich konferencí Piotr Migoń diskutoval ve svém příspěvku kritéria pro zařazování krajinných celků na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Následující referát přednesený Petrou Štěpančíkovou byl příkladem multidisciplinární případové studie z oblasti tektonické geomorfologie. Posledním zvaným řečníkem byl Karel Šilhán, který účastníkům poskytl fundovaný úvod do dendrogeomorfologie včetně případových studií.

Mezi odbornými tématy, která zazněla v podvečer prvního dne, a pokračovala celý následující den, převažovala dynamická geomorfologie (procesy a časový vývoj periglaciálních, fluviálních a svahových prostředí), následovaná referáty z oblasti strukturní geomorfologie a problematiky geodiverzity a geodědictví. Velký počet příspěvků byl prezentován druhý den v odpolední posterové sekci. Pokud někdo hledá odpověď na otázku „Quo vadis česká geomorfologie?“ nemá lepší příležitost k jejímu zodpovězení, než při pohledu do programů několika posledních ročníků této konference. V první řadě je vidět, že česká geomorfologie omlazuje, což se odráží ve velkém počtu příspěvků od doktorských a postdoktorských studentů;

Účastníci exkurze se mohli v lomu firmy Granit Máca v Panských Dubenkách seznámit s technologií těžby a prvotního zpracování granitu. Foto: Z. Máčka.

česká geomorfologie se také diverzifikuje, a etablovalo se v ní postupně několik výzkumných směrů (svahové deformace, fluvialní geomorfologie, tektonická geomorfologie, glaciální a periglaciální prostředí, geodiverzita a geodědictví); a v neposlední řadě se čeští geomorfologové vydávají stále více bádát do světa (namátkou Peru, Turecko, Antarktida, Kréta, Kalifornie).

Odborný program pokračoval třetího dne exkurzí po významných geomorfologických lokalitách Geoparku Vysočina. Účastníci navštívili geologickou expozici poblíž hradu Roštejn, a dále lokality cenné z hlediska přírodovědného – skalní útvary a balvanové proudy (Štamberg, Míchova skála), ale i z hlediska současného a historického využívání krajiny – žulové lomy, Velký pařezitý rybník. Zlatým hřebem exkurze byla nepochybně návštěva kamenické dílny a kamenolomu firmy Granit Máca, která se zabývá těžbou a ušlechtilým zpracováním granitu.

Pravidelným bodem programu konference bývá plenární zasedání ČAG, která od loňska pracuje pod vedením nového výboru. V letošním roce byly na plénu mimo jiné předneseny návrhy na jmenování čestných členů. Plénium se dohodlo, že čestné členství udělí dr. Břetislavu Balatkovi, prof. Janu Kalvodovi a doc. Janu Vítkovi.

Věříme, že konference se povedla, a pro příští rok předáváme štafetu geomorfologům z Ústavu struktury a mechaniky hornin AV ČR, kteří avizovali její uspořádání v některém z koutů Českého ráje.

Zdeněk Máčka

Zpráva z 10. jubilejního ročníku mezinárodní studentské konference *New Wave 2018*

Geografická sekce Univerzity Karlovy hostila ve dnech 31. května a 1. června 2018 již 10. ročník Mezinárodní konference pro studenty a mladé vědce *New Wave 2018*. Jako již tradičně byla konference organizována postgraduálními a postdoktorskými studenty katedry sociální geografie a regionálního rozvoje na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a navštívilo ji více než 70 účastníků. Během dvou dnů konání konference aktivně vystoupilo téměř 40 řečníků, kteří představili své výzkumy a studie v podobě prezentací či posterů. Ačkoli většina účastníků pocházela z Česka a ze Slovenska, nechyběli ani hosté z jiných evropských zemí (např. Maďarska, Litvy nebo Německa) či ze zemí vzdálenějších, jako je Indie, Brazílie, Japonsko, Egypt či Rusko.

První den konference začal úvodním slovem organizátorů a představitelů či zástupců institucí, které již tradičně podporují konání této konference (rektorát Univerzity Karlovy, děkanát Geografické sekce, Městská část Prahy 2 či Česká geografická společnost). Samotná odborná část konference byla započata plenární přednáškou Mony Domosh z Dartmouth College, která představila svůj aktuální výzkum *Geoeconomics, economic geography, and the rise of American global power in the early 20th century*. Na základě výzkumu archivních materiálů a mapových

Výstava materiálů z předcházejících ročníků konference NEW WAVE. Foto: Lucie Urbanová.

podkladů dvou amerických společností představila, jak Spojené státy kolonizovaly ostatní části světa prostřednictvím obchodu a ideologie rozvoje a zaostalosti ve světě bez hranic a jakou roli hráli v tomto procesu samotní geografové.

Po plenární přednášce následovaly jednotlivé sekce. První s názvem *Culture power in various contexts* nám přiblížila koncept „speakeasy“ barů v New Yorku v první polovině 20. století a nedávnou politickou situaci na Faerských ostrovech a její vývoj. Po přestávce na oběd následovaly dvě paralelní sekce. V první části byly prezentovány výzkumy z oblasti migrace, mezi kterými se představili i letošní vítězové soutěže o nejlepší diplomovou práci zabývající se touto problematikou. V souběžné sekci byly představeny studie z oblasti cestovního ruchu a marketingu. Následující sekce byly zaměřeny na témata *Sociálních a ekonomických dopadů a nerovností a Rozvoje cestovního ruchu ve střední Evropě*.

Druhá plenární přednáška byla netradičně spojena s návštěvou Centra architektury a městského plánování (CAMP) v Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy. Po krátké procházce z Albertova do areálu Emauzského kláštera, kde se CAMP nachází, představila Eva Ešnerová ze Sekce strategie a plánování, jak Praha přistupuje k rozvoji města. Po představení Strategického plánu Prahy a osvětlení jeho implementace se hosté přesunuli do výstavní části CAMPu, kde mohli zhlédnout právě probíhající výstavu Metropolitního plánu Prahy i s anglickým komentářem. Celý den byl poté zakončen menším rautem a společenským posezením v restauraci *U Dobré myšlenky* a část hostů poté pokračovala v načatém letním večeru na pražské náplavce.

Druhý den konference byl uveden dvěma souběžnými sekcemi *Urban spatial patterns and development* a *Economic geography: new technologies and security*. Po krátkém občerstvení následovala třetí plenární přednáška Natashy Webster ze Stockholmské univerzity na téma podnikání žen, zejména z pohledu mladých vědkyň a vnímání bariér jejich rozvoje. Součástí vystoupení byl i interaktivní kvíz a nechyběla ani živá debata na konci přednášky.

Odpolední program pokračoval posterovou sekcí spojenou s diskuzí nad šálkem kávy a menším občerstvením. Celkem bylo představeno osm posterů zobrazujících široké spektrum témat z oblastí geografie obchodu, urbánní geografie, cestovního ruchu, enviromentálních studií, hydrologie či kulturní geografie. V posledních dvou paralelních sekcích poté byly prezentovány výzkumy zabývající se tématy v oblasti teorie města a přístupů k jejich studiu a v oblasti historické geografie s názvem sekce *Consequences of historical events in space*.

10. výroční konference nemohla být zakončena jinak než výročním koktejlem v tematicky žluté barvě „NEW WAVE spritzem“, kterým jsme připili nejen na úspěšné ukončení 10. ročníku konference, úspěšný průběh a rozvoj konference jako takové, ale také na začínající spolupráci v pořádání konference s Masarykovou univerzitou. Následující rok a poté každý druhý (tedy lichý) rok bude tato konference pořádána doktorandy z Geografického ústavu Masarykovy univerzity

na jejich alma mater. Po přípitku na časy minulé i budoucí tak bylo předáno brněnským geografům pomyslné žezlo organizátorů konference a příští rok se budeme těšit na její konání v novém prostředí.

*Kamila Klingorová, Jakub Jelen, Pavla Rypáčková,
Tomáš Mozr a Veronika Marianovská*

1. mezinárodní konference o integraci pohybu a výuky zeměpisu

Ve dnech 22.–23. června 2018 se v prostorách Pedagogické fakulty MU uskutečnil 1. ročník mezinárodní konference s názvem *Curriculum and teaching in Physical Education and Geography: interdisciplinary and international perspectives*. Konference je jednou z aktivit mezinárodní sítě odborníků C.A.L.M.A.Z., která se zaměřuje na integraci tělesné výchovy (resp. pohybu) a zeměpisu. Ač první ročník konference nenalákal početně mnoho účastníků, geograficky zastupovali sever, střed i jih Evropy (Dánsko, Česko, Slovinsko, Chorvatsko).

Konference byla zahájena přivítáním a úvodní přednáškou T. Janíka, na kterého navázal P. Knecht. Oba řečníci se zabývali problematikou transdisciplinarit ve vzdělávání budoucích učitelů. Přednášející z řad geografů se ve svých příspěvcích věnovali možnostem integrace pohybu ve výuce zeměpisu na základních školách, zejména pak progresivním formám terénní výuky. Dánské kurikulum je po nedávné reformě vzdělávacího systému z hlediska integrace výuky mnohem dále, než je tomu v ostatních členských zemích sítě C.A.L.M.A.Z., proto byly dánské přednášky pro středo- a jihoevropské účastníky velmi cennou inspirací. Ostatní účastníci seznámili s praktickou integrací zeměpisu a pohybu, ať už v prostředí školy nebo v terénu.

Kolegové z katedry tělesné výchovy a výchovy ke zdraví upozornili na nezbytnost pohybu v průběhu výuky i mimo ni, zejména díky celosvětově narůstajícímu problému s obezitou nejen u dospělých, ale i u dětí školního věku. Jeden z příspěvků však upozornil na to, že vyučovat tělesnou výchovu ve škole je z hlediska aprobačního problému, jelikož řada absolventů sportovních fakult raději volí lukrativnější povolání než povolání učitele.

Po ukončení konference pokračovali někteří účastníci konference na mezinárodní letní školu *Outdoors in Czechia 2018*, kterou stejně jako konferenci pořádaly ve spolupráci katedra geografie a katedra tělesné výchovy a výchovy ke zdraví PdF MU. Smyslem této letní školy bylo nabídnout zahraničním studentům možnosti integrace zeměpisu a tělesné výchovy v praxi a v terénu. Letní školy se zúčastnilo celkem 18 studentů, z toho 16 ze zahraničí (Dánsko, Chorvatsko, Slovinsko).

Jak potvrdily závěry konference i letní školy, téma integrace pohybu do výuky ve škole (nejen do povinných hodin tělesné výchovy) nabývá na důležitosti

a bude stále více aktuální i do budoucna. I proto by měl být dalším počinem sítě C.A.L.M.A.Z. mezinárodní projekt řešící téma integrace zeměpisu a tělesné výchovy a její aplikace do školní praxe.

Hana Svobodová, Radek Durna

Regionální konference IGU v Québecu

Za důstojné účasti členů česko-slovenské geografické obce proběhla na začátku srpna v historickém městě Québecu regionální konference IGU, zároveň s výroční konferencí Kanadské asociace geografů (CAG) a americké Národní rady pro geografické vzdělávání (NCGE). S 1 500 delegáty, kteří se sešli v Centre des congrès de Québec a k programu přispěli 1 200 prezentacemi a 80 vystavenými postery, byla konference historicky největším setkáním geografů na kanadské půdě. Tématem konference bylo *Appreciating Difference – Apprécier la différence*, což skvěle vystihuje nejen rozmanitost účastníků konference z celého světa, ale i mísení anglofonní a frankofonní tradice v této části Kanady. Pětidenní program byl okořeněn možností vydat se za blízké hradby města Québecu a načerpat tak jeho atmosféru s pouličními hudebníky a evropsky působícími zákoutími a rovněž 11 exkurzemi vedenými v okolí Québecu a řeky Svatého Vavřince, které otvíraly nejen témata prvního osídlení amerického kontinentu, ale mířily i na území původního obyvatelstva. Nelze opomenout také několik předkonferencí pořádaných v různých městech québecké provincie, na kterých se k jednání v úzkém kruhu sešli geografové a geografky cestovního ruchu, vzdělávání či feministického zaměření. Právě tyto předkonference díky svému úzkému zaměření poskytly našim geografům a geografkám cenný prostor pro navázání mezinárodních kontaktů.

Kamila Klingorová

Konference EURORURAL '18

Šestá moravská konference o výzkumu venkova EURORURAL '18 se konala na Mendelově univerzitě v Brně ve dnech 3.–7. září 2018. Jejím tématem letos bylo *European Countryside and its Perception*.

Konference obsahovala 4 odborné sekce, 3 workshopy, posterovou sekci, 4 exkurze, 5 přestávek na kávu, návštěvu vily Tugendhat a společenský večer. Konference se zúčastnilo 38 účastníků (kromě organizátorů) ze 14 evropských zemí. Nejvíce zastoupenou zemí bylo tentokrát Polsko (9 účastníků) před Ruskem (5 osob), Spojeným královstvím a Českem (po 4 účastnících). Dvěma odborníky

byly zastoupeny Maďarsko, Španělsko, Německo, Itálie, Slovensko, Bosna a Hercegovina. Spektrum účastníků bylo doplněno o osoby z Izraele, Chorvatska, Estonska a Rakouska. Odeznělo 29 orálních prezentací a bylo vystaveno 12 posterů. Výsledkem je *Book of Abstracts*. Připravují se *Proceedings* a aktualizované webové stránky. Jako vedlejší produkt si asi 20 účastníků předplatilo publikaci článku v *European Countryside*. Tato skutečnost umožňuje udržovat výrazně mezinárodní charakter časopisu.

Z hlediska počtu osob šlo o malou konferenci, ale z hlediska zastoupení států se jednalo nepochybně o výrazně mezinárodní akci. Ze sociologického hlediska tvoří účastníci malou sociální skupinu, ve které každý může komunikovat s každým, přičemž komunikace nutně zahrnuje nejen krajany, ale i příslušníky jiných národů. Tento aspekt je posílen skutečností, že relativně velká část účastníků se konference zúčastnila po několikáté, takže mezi nimi existují dlouhodobé vazby. Výše uvedené akce (s výjimkou návštěvy vily Tugendhat) byly řazeny sériově, to znamená, že každý měl možnost zúčastnit se všech aktivit. Vzhledem ke struktuře účastníků měl každý možnost sledovat názory na výzkum venkovské problematiky v různých zemích a z různých profesionálních pohledů. Tato skutečnost je opakovaně pozitivně zdůrazňována ve zpětných vazbách.

Situace v realitě i výzkumu je značně dynamická. Proto jsme v tomto roce přišli s novým formátem konference. Smyslem bylo zvýšit rozmanitost akcí a zvýraznit společenskou stránku konference s cílem posílit možnost diskuzí, navazování a posilování mezilidských vztahů, které jsou využívány při přípravě mezinárodních projektů, publikací a dalších forem spolupráce. Významným příkladem bylo programové setkání 6 účastníků konference zastupující Izrael, Spojené království (2×), Maďarsko, Slovensko a Česko, kteří se díky společnému tématu kulturního dědictví a cestovního ruchu na tomto místě shodli na konceptu a první verzi návrhu projektu pro HORIZON 2020. Byly zavedeny workshopy a zdvojnásoben počet exkurzí. Tým organizátorů z Agronomické fakulty byl rozšířen o kolegy z Provozně ekonomické fakulty a Fakulty regionálního rozvoje a mezinárodních vztahů, kteří se podíleli na organizaci některých workshopů a exkurzí.

O tematice workshopů rozhodovali předběžně přihlášení účastníci formou dotazníku. Sestava definitivních účastníků se však dosti lišila od předběžných přihlášek. Každý ze tří workshopů byl jiný. První z nich, věnovaný ekonomice venkova, představoval variantu běžné odborné sekce. Druhý workshop, zaměřený na sociální problematiku venkova, proběhl formou kulatého stolu. Třetí workshop o venkovském cestovním ruchu měl formu diskuze akademiků s odborníkem z praxe. Workshopy byly zaznamenány a budou vyhodnoceny v rámci *Proceedings*.

Cílem první exkurze bylo seznámit účastníky s městem Brnem. Druhá exkurze směřovala do okolí Brna a diskutovala problematiku využití historického dědictví pro rozvoj cestovního ruchu. Třetí exkurze na východní Moravu byla věnována

úloze podnikatelské osobnosti pro rozvoj periferního regionu. Čtvrtá exkurze na jižní Moravu byla zaměřena na gastronomický cestovní ruch.

Rozšířený formát ne zcela naplnil očekávání organizátorů. Účastníci sami z velké části stále obraceli náplň konference k tradičnímu pojetí, sestávajícího z přednesení referátu a jeho publikaci ve sborníku z konference – bez ohledu na nízkou efektivitu takového způsobu jednání. Důvodem může být nejen určitý konzervatismus účastníků, ale také byrokracie jejich mateřských univerzit a výzkumných pracovišť, které jinou formu účasti často neuznávají. Také nové formy však byly přijaty se sympatiemi, nicméně kombinace obou přístupů je neobyčejně náročná a dlouhodobě obtížně udržitelná.

Ke značnému úspěchu konference přispěla infrastruktura Mendelovy univerzity s jejími konferenčními, cateringovými a ubytovacími kapacitami, ale také město Brno, které je všeobecně považováno za dobré a bezpečné místo pro život, včetně jižní Moravy, která nabízí řadu atraktivních možností pro uspořádání exkurzí.

Definitivní zhodnocení konference proběhne s určitým odstupem na jaře příštího roku. Očekáváme zpětnou vazbu účastníků konference (první pozitivní ohlasy již byly zaznamenány) a musí být rovněž provedeno finanční vyúčtování. Na základě těchto informací bude rozhodnuto o budoucím zaměření konferencí EURORURAL.

Antonín Vaishar, Milada Šťastná

Seminář *Humánně-geografická témata v aplikované geografii*

Nově ustavená Sekce aplikované geografie ČGS, jež byla představena v minulém čísle Informací ČGS, uspořádala dne 26. dubna v 2018 v prostorách Technické univerzity v Liberci svou první akci, a to seminář s výše uvedeným názvem. Účelem semináře bylo seznámení přítomných s možnostmi využití širokého spektra humánně-geografických disciplín ve veřejném i privátním sektoru. Úvodní slovo měl předseda sekce Kamil Zágoršek, který přítomné přivítal a poukázal na fakt, že Sekce aplikované geografie ČGS má za krátkou dobu své existence již osmnáct členů. Semináře se zúčastnili členové sekce, ale také lidé působící ve státní správě jako Ivana Pecháčková a Zuzana Šiftová z Odboru regionálního rozvoje a evropských projektů Krajského úřadu v Liberci a bývalí studenti geografie, mezi nimi Martin Mašek, jenž vstoupil ve známost české odborné veřejnosti svou bakalářskou prací zabývající se geografickými aspekty měření jasu noční oblohy. Seminář také zaujal studenty geografie toužící po informacích ohledně jejich budoucího uplatnění.

Na akci vystoupili se svými příspěvky čtyři členové sekce, přičemž po každém příspěvku následovala plodná diskuze. Jako první vystoupil Libor Lněnička

Libor Lněnička diskutuje s účastníky semináře. Foto: Martin Mašek.

z Masarykovy univerzity, který představil problematiku územního plánování z perspektivy geografa. Poté následovali geografové z Technické univerzity v Liberci. Hynek Böhme poukázal na možnosti uplatnění geografie v přeshraniční spolupráci v nejrůznějších sektorech, Emil Drápela na současné aplikace geografie dopravy a František Murgaš na praktické uplatnění geografického výzkumu kvality života. Na závěr proběhla neformální debata nad směřováním sekce u drobného občerstvení. Seminář zajisté nebyl posledním setkáním věnovaným mimoakademickému uplatnění geografie, naše sekce dále plánuje uspořádat seminář zaměřený na aplikace fyzické geografie.

Artur Boháč

Konference *Důsledky roku 1968 pro rozvoj Československa*

Ve čtvrtek 19. dubna 2018 se na Vysoké škole regionálního rozvoje a Bankovním institutu – AMBIS v Praze konal již 9. ročník z cyklu odborných konferencí Regionální rozvoj mezi teorií a praxí, letos na velmi aktuální téma *Důsledky roku 1968 pro rozvoj Československa*. Konferenci spoluorganizovala obecně prospěšná společnost

Civitas per Populi a proběhla pod záštitou rektorky AMBIS M. Mannové, která konferenci rovněž zahájila. Účastníky konference pozdravil vstupním referátem R. Wokoun, ředitel Institutu regionálního rozvoje AMBIS a V. Šilhánková, hlavní pořadatelka a garantka uvedeného cyklu konferencí.

Rok 1968 znamenal významný a tragický přelom nejen v politickém, ale i společenském a ekonomickém, tj. i regionálním rozvoji tehdejšího Československa. Bez přehánění je možno konstatovat, že neblahé důsledky těchto událostí nás v oblasti regionálního rozvoje doprovázejí dodnes (např. přetrvávající regionální disparity hospodářsky postižených regionů jako je Ostravsko a Krušné hory, ale i dopady v citlivém předivu společenských a ekonomických vztahů a vazeb).

U mládeže a později narozených osob se ale stále více vytrácí povědomí o událostech, které ovlivnily naše (minimálně odborné) životy. Konference si proto dala za cíl pozvat pamětníky – experty v oblasti regionálního rozvoje, aby se s mladou generací podělili o své zkušenosti, vzpomínky a postřehy tak, aby nové generaci regionalistů zprostředkovali svou nenahraditelnou životní zkušenost a zachovali ji tím i pro budoucí generace.

S hlavním referátem na téma *Obecný propad nadějí po příjezdu vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968* vystoupila populární socioložka J. Šiklová, která velmi živou formou přiblížila atmosféru nejen po příjezdu vojsk Varšavské smlouvy, ale i společenský a politický kvas, který neblahé události předcházela. Následující referát V. Kupky, náměstka ministra v 90. letech a J. Klacka, generálního ředitele banky v téže době, s názvem *Když tály ledy v české ekonomii...* se zaměřil na ekonomické souvislosti 60. let 20. století u nás a podrobný výklad obrody české ekonomie z pohledu tehdejších pracovníků Ekonomického ústavu ČSAV. Pánové připomněli, že to byl nejen profesor Ota Šik a jeho tým, kdo zkoumali a navrhovali změny v ekonomickém mechanismu, ale také doktor Josef Goldmann a jeho tým, který se zaměřil na makroekonomickou analýzu a politiku a v neposlední řadě profesor Luboš Mlčoch a Tomáš Ježek (jeden z polistopadových ministrů vlády ČR), kteří se zabývali chováním podniku, čili mikroekonomickou analýzou. Oba referující mají již také zpracovaný poměrně rozsáhlý vzpomínkový text na toto téma, a tak se i odborná veřejnost, která neměla možnost se konference zúčastnit, může těšit na zajímavé čtení. Následující referát M. Bučka, *Změny v regionálním rozvoji a politice – pohled ze Slovenska*, jak již sám jeho název napovídá, reflektoval rozdílnou situaci ve vnímání Pražského jara v českém a slovenském prostředí. Zejména připomněl, že rok 1968 přinesl federativní uspořádání Československa a plánování regionálního rozvoje prostřednictvím České a Slovenské Státní plánovací komise a soustavy plánovacích dokumentů. Poslední referát dopolední části konference pak přednesl M. Kyselka, na téma *Územní plánování před a po roce 1968*. Prof. Kyselka se s účastníky konference podělil o zajímavé informace z prostředí plánování rozvoje území v tehdejší Stávoprojektu i o osobní příběhy perzekuce ze strany komunistické státní bezpečnosti (STB) a neoprávněného zatčení a uvěznění.

Odpolední blok zahájil M. Novák, emeritní pracovník Odboru ekonomických a dobrovolných nástrojů Ministerstva životního prostředí ČR, který se věnoval *Otázkám ochrany životního prostředí před a po roce 1968*. Jako osobní účastník vzniku, transformace a následného zániku nezávislé ochrany přírody a jejího nahrazení státem kontrolovanými a zglajchšaltovanými organizacemi až po skutečně absurdní začlenění ochrany přírody do spojeného „Ministerstva vnitra a životního prostředí“ (tzv. „rozkvetlý obušek“) v 80. letech. M. Novák přislíbil rozpracovat svůj příspěvek do textové podoby, takže se v některém z následujících čísel časopisu *Regionální rozvoj mezi teorií a praxí* mohou čtenáři těšit na bližší popis událostí. Navazující referát M. Pondělíčka, s názvem *Rok 1968 a hranice ČSSR* byl reflexí nejen uzavírání se komunistického režimu a „znesvobodňování“ obyvatel, zabraňování jim v cestování a komunikaci, ale i reflexí několika vln politické emigrace – zejména české inteligence. Prezentace vzniku železné opony, neustálého zvětšování a zneprístupňování a tabuizování hraničního pásma v řádu několika desítek kilometrů od skutečné státní hranice až po elektrické vysokonapětové překážky byla doplněna dobovými příklady a fotografiemi. Výsledky pohraničních záborů jsou patrné dodnes – přetrvávající regionální disparity ve stále ještě zaostalé oblasti Šumavy, Novohradských hor, České Kanady a Českého lesa s desítkami zaniklých obcí a řídce osídlenou dodnes nekonsolidovanou krajinou.

Poslední referující byla J. M. Šafránková, která se věnovala otázkám *Sociálně demografické situace v ČSSR v roce 1968 a jejímu vlivu na současnost*. Docentka Šafránková vysvětlila mj. mýtus tzv. Husákových dětí a referovala o skutečných příčinách demografického vývoje v diskutované post-invazní (normalizační) době.

Všichni referující pamětníci a přednášející z mladší generace přinesli cenný soubor věcných informací o pomalu zapomínané době konce šedesátých let, ale i řadu osobních postřehů, kterými v řadě případů překvapili mladou generaci regionalistů, která o mnoha diskutovaných tématech měla jen velmi mlhavé povědomí.

Účastníci konference se shodli, že setkání bylo velmi přínosné a všeobecně poučné, byť s poněkud skličující představou navazujícího období „Husákovské normalizace“. Pořadatelé se proto rozhodli navázat v příštím roce konferencí vztahenou k odrazu změn v regionálním rozvoji, které přinesl rok 1989. A jak poznamenal jeden z účastníků „to by už mělo být veselejší vyprávění“. Dovolujeme si Vás proto předběžně pozvat na další, již 10. ročník konference *Regionální rozvoj mezi teorií a praxí*, která se bude konat v dubnu 2019.

Vladimíra Šilhánková

11th OECD Rural Development Conference: technologie a digitalizace hlavními hybnými silami změn na venkově

Od roku 2002 se v nepravidelných intervalech koná konference OECD věnovaná venkovským oblastem a jejich rozvoji. Tentokrát se konala po třech letech a místem konání byl Edinburgh. Opravdu široké spektrum pozvaných řečníků z řad politiků, úředníků, podnikatelů, zástupců neziskového sektoru a akademiků, společně se zvoleným formátem konference, skutečně naplnilo avizované. A to, že konference poskytuje vhodný prostor k výměně zkušeností a dobré praxe a stimuluje diskuze nad nastavením politik dotýkajících se venkovských oblastí a rozvojem venkova obecně. Třebaže podtitul konference nesoucí nadužívaný termín „Inovace“ se nejevil příliš „inovativně“, řešená témata a formát akce byly velmi inspirativní. Velmi jsem ocenil, že diskuze směřovaly k hledání podoby politik reagující na deset vnímaných klíčových hybatelů budoucích změn na venkově spojovaných s měnícími se technologiemi a postupující digitalizací (např. aditivní výroba, drony, cloud, internet věcí, konektivita a digitalizace ve vzdělávání či zdravotnictví). Zatímco v Česku diskuze nad těmito tématy venkovský prostor prozatím mívá, na konferenci byly klíčovým bodem debat, závěrečných shrnutí i doporučení, jak je využít, aby skutečně znamenaly příležitosti využitelné k tvorbě pracovních příležitostí, růstu a kvalitnímu životu ve (specifickém) venkovském prostoru.

Formát konference všem dostatečně umožňoval se zapojit do diskuze nad „hybateli“ a dalšími propojujícími tématy, jejíž šíře byla opět značná (např. sociální inovace, smart koncepty, governance...). Inspirativním byla podoba workshopů (součást konference), které byly věnovány vždy vybranému tématu, a v první fázi čtyři pozvaní řečníci v několika minutách představili svůj pohled. Následně posluchači u kulatých stolů hledali (a diskutovali) tři klíčové návrhy, jak danou problematiku využít pro rozvoj venkovských oblastí. Následná kritika návrhů a vyjádření preferencí v rámci celého auditoria umožnila organizátorům nasbírat velké množství aktuálních a hodnotných podmětů, na jejichž rámci pak sestavili klíčové poznatky a doporučení zakončující konferenci. Pozitivní na daném formátu byla bezesporu skutečnost, že dané aktivity přirozeně stimulovaly diskuzi a dávaly možnosti se s jednotlivými účastníky seznámit a poznat je.

Myšlenky otevřenosti a sdílení poznatků dokumentuje také skutečnost, že téměř všechny prezentace pozvaných řečníků, shrnutí a doporučení jsou dostupná na webových stránkách konference (www.oecd.org/rural/rural-development-conference). Na stejné webové platformě lze taktéž nalézt další materiály jako například dokument *OECD's Rural Policy 3.0*, kterému dala konference „konkrétnější“ podobu.

Mezinárodní projekt *EduChange* o klimatických změnách přivedl studenty do Olomouce a Trondheimu

V letním semestru akademického roku 2017/2018 proběhl první ročník výměnného mezinárodního projektu *EduChange* zaměřeného na klimatické změny. Tento projekt vznikl za spolupráce čtyř evropských univerzit, jmenovitě Univerzity Palackého v Olomouci, nizozemské Utrecht University, Univerzity of Malta a norskou Teknisk-Naturvitenskapelige universitetou v Trondheimu. Partneri mají společný cíl, a tím je prohloubit znalost studentů o svém geografickém prostředí a ukázat jeho využití v praxi. Spojuje obory, jako jsou věda o životním prostředí, učitelství geografie, městská geografie, geoinformatika, biologie či pedagogika. Projekt díky spolupráci s regionálními středními školami posiluje roli vysokoškolského vzdělání a šíření poznatků z vysokých škol právě směrem ke středoškolskému vzdělávání. Zkušenosti a vědomosti nabyté z projektu jsou přínosné jak pro studenty univerzit, kteří si vyzkouší prakticky vést hodinu na střední škole, tak i pro žáky středních škol, kteří se díky interaktivním hodinám dozvídají o aktuálních globálních tématech.

Tento projekt je zaměřen na inovativní vzdělávání o klimatických změnách v lokálním i globálním měřítku, a to prostřednictvím terénního kurzu. Výuka a vzdělávání v terénu efektivně pomáhá studentům propojit teoretické vědomosti a jejich využití v praxi. Kurz přeměňuje klasickou exkurzi na inovativní a kreativní učební prostředí, ve kterém učitelé, studenti a žáci vytvářejí společné

Historické centrum Trondhiemu, kde probíhá každoroční *Science-Jam* projektu *EduChange*.

Foto: Nikola Medová.

projekty a propojují své zkušenosti a znalosti. Kurz tedy spojuje místa a osoby s různou geografickou souvislostí a zázemím. Z každé univerzity je každoročně vybráno šest až osm studentů, kteří se účastní jednoho týdenního „field tripu“ (letos Olomouc, příští rok Malta a poslední rok Utrecht) a jednoho „Science-Jamu“, který se pokaždé uskuteční v norském Trondheimu, jakožto městě s nejlepším vzdělávacím zázemím.

První část projektu se tedy letos uskutečnila v Olomouci, kam si studenti z výše jmenovaných univerzit přijeli vyslechnout lekce nejen o využití vody v územním plánování. Oblíbenou součástí každé exkurze je také mezinárodní večere, kam všichni studenti přivezou své regionální občerstvení. Praktické části byly zaměřeny hlavně na poznání Olomouce, Brna a okolí Novomlýnských nádrží. Studenti měli kromě jiného za úkol vytvořit lekci v rozsahu jedné až dvou výukových hodin pro vybranou střední školu. Tento úkol sloužil jako jedna z podmínek k uznání účasti na projektu. Jednou z nejpovedenějších aktivit, kterou vytvořili studenti UP, bylo vytvoření celé stolní hry, která sloužila jako prostředek interaktivní výuky na středních školách. Díky ní si žáci mohli vyzkoušet plánování výstavby měst v blízkosti řek, a nečekaná povodeň mohla ukázat, jaké následky může mít v důsledku špatného územního rozplánování budov a městských zařízení.

Cílem projektu je lokálně zaměřené vzdělávání, kde si státy vyměňují zkušenosti s využitím geografických metod, informačních systémů, územního plánování. Všichni studenti mají každý rok možnost vidět dvě geograficky rozdílná místa, získají teoretický základ problematiky klimatických změn, učí se metodologii a didaktice výuky. Během svých aktivit, které v průběhu týdne dostanou zadané, musí aktivně vymýšlet, jak by efektivní vzdělávací formou vedli své hodiny na různá témata. Svě projekty poté po skupinkách představují svým kolegům.

Projekt je úspěšným spojením poznávací exkurze s teoretickými přednáškami, kdy se každý student vrátí obohacen nejen o nové vědomosti, ale v neposlední řadě pozná zázemí jiných univerzit a partnerů, kulturní rozdílnosti každého národa a samozřejmě naváže nová mezinárodní přátelství.

Projekt *EduChange – Making knowledge together – addressing climate change through innovative place based education and blended learning* byl podpořen z prostředků Evropské unie skrze program Erasmus+ (2017-1-CZ01-KA203-035519).

Nikola Medová

Ohlédnutí za 25. ročníkem Amerického semestru

Jubilejní 25. ročník tzv. Amerického semestru – programu vzájemné spolupráce mezi Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy a americkou Dartmouth College (New Hampshire, USA) se letos odehrál v termínu od 28. března do 1. června 2018.

Obzvláště na Dartmouth College patří tento zahraniční výukový program (FSP) mezi geografy k vůbec nejoblíbenějším, o čemž svědčí i to, že trvá již od roku 1994, kdy vznikl především zásluhou prof. George Demka a jeho českých kolegů, doc. Ivana Bičíka, prof. Dušana Drbohlava a dr. Ludvíka Kopačky.

V rámci *Amerického semestru* jsme na Přírodovědecké fakultě UK přivítali šest studentek a čtyři studenty druhého a třetího ročníku bakalářského studia, kteří k nám dorazili z jedné z nejprestižnějších univerzit ve Spojených státech. Jednalo se o menší a etnicky velmi rozmanitou skupinu. Na postu pedagogického doprovodu se postupně vystřídal politická a environmentální geografa, prof. Coleen Fox, a historická geografa a bývalá prezidentka Asociace amerických geografů, prof. Mona Domosh.

Studenti 25. ročníku během svého pobytu získali přehled o geografii Česka v kontextu vývoje Evropy, kdy za tímto účelem absolvovali dohromady 24 přednášek, 15 exkurzí a jednu výroční konferenci. Kromě studijních aktivit však měli účastníci programu rovněž dostatek prostoru pro poznávání české a středoevropské kultury, pro cestování po Evropě a navazování odborných i přátelských kontaktů s českými studenty, kterých se v letošním ročníku zapojilo do organizace programu celkem deset.

U příležitosti 25. výročí fungování spolupráce se v rámci letošního ročníku *Amerického semestru* uskutečnil také ve čtvrtek 3. května speciální odborně-geografický a společenský program, na němž vystoupili jako hlavní přednášející dr. Lee Schwarz, nejvýše postavený geograf v americké administrativě – tzv. „Geographer of the United States“, a prof. Marie Price z George Washington University, která současně zastává pozici prezidentky Americké geografické společnosti, jež byla založena v roce 1851, a představuje tak nejstarší odbornou geografickou organizaci ve Spojených státech. Druhý den v pátek 4. května proběhla ještě další plánovaná samostatná přednáška dr. Schwarze na téma *Geographic Perspectives on Global Hot Spots – Views from the U.S. Geographer*, která se pod hlavičkou Institutu pro studium strategických regionů a katedry sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK uskutečnila na Filozofické fakultě UK.

Vzhledem k zaměření a cílům programu se rovněž zdá cennou informací i pozitivní zkušenost amerických studentů s českou společností. Důkazem budiž okrajový, ale přesto působivý fakt, že takřka každý student v průběhu programu ztratil svůj mobilní telefon, přičemž všem se jej podařilo s menšími či většími komplikacemi získat zpět.

Tomáš Mozr

Výstava o Grónsku

Výstava s názvem *Grónsko, země ledu, života a zemědělství* byla uspořádána a realizována v prostorách Národního zemědělského muzea v termínu od 11. ledna 2018 do 3. dubna 2018. Výstava je autorským dílem Aleny a Jaroslava Klempířových, odbornými znalci Grónska.

Vernisáž výstavy byla dne 10. ledna 2018 s kulturním programem, s úvodními proslovy J. E. Ole Frijs-Madsena, velvyslance Dánského království v Praze, Milana Jana Půčka, generálního ředitele Národního zemědělského muzea, Jana Petra Kalaše, zástupce ministra životního prostředí ČR, Bohumíra Janského, prezidenta České geografické společnosti, Jaroslavy Růžičkové, manažerky Preciosy Ornelly, a. s., Jiřího Houdka, ředitele pobočky NZM v Praze, Karla Hejny, ředitele nakladatelství OLYMPIA a odpovědného redaktora Tomáše Hejny.

Hudební část vernisáže naplnil úspěšně folklorní soubor *Hájíček* ZUŠ Prahy 11, pod vedením pana J. Janouška uvedením Grónské hymny a lidových grónských písní v grónském originále. Pořad vernisáže skvěle moderovala Markéta Ševčíková.

Velkým pozitivem výstavy bylo uspořádání doprovodných programů s tématy života Grónska, zejména pořad o kultuře Grónska. S nesmírným zájmem a návštěvností bylo přijato uspořádání „Dětského polárního dne“ 24. února 2018, kde na celodenním pořadu byly interaktivní hry, čtení grónských pohádek a vyprávění o Grónsku. S vrcholným zájmem byly přijaty jízdy se psím spřežením mushera Pavla Kučery. Při konání výstavy se pořádaly přednášky pro školní mládež, studující. Každou sobotu od 14:30 hodin se konaly komentované prohlídky autory výstavy Alenou a Jaroslavem Klempířovými.

Podle zprávy produkčního a ekonomického oddělení Národního zemědělského muzea v Praze byla návštěvnost na výstavě a doprovodných pořadech za 78 dní otevírací doby celkem 25 300 návštěvníků.

Výstava *Grónsko, země ledu, života a zemědělství* byla odbornou i laickou veřejností přijata s mimořádným zájmem o čemž svědčí i mimořádně vysoký počet návštěvníků. Výstava také vrcholně splnila záměry autorů výstavy: Přiblížit široké veřejnosti, studujícím a školní mládeži geograficky vzdálenou zemi Grónsko, její historii, život, přírodu, kulturu i vzájemné souvislosti, především popularizační formou základních informací, doplněnou bohatým textovým, obrazovým a filmovým materiálem autorů.

Alena a Jaroslav Klempířovi